

Fleertallet, som har søgt at motivere sine Anskuelse paa en saa kort og sammentrængt Maade som muligt, vil naturligviis ogsaa have sig forbeholdt ved Sagens mundtlige Forhandling nærmere at udvikle og forsvare samme imod de Indvendinger, som derimod maatte fremkomme, og som kunne behøve Tilsvær. Vi skulle saaledes ikke her gaae ind paa Detaillen af de i det nærmest forestaaende Minoritetsvotum fremsatte Bemærkninger, navnlig ikke paa de efter vor Overbeviisning saare ubegrundede Uttringer om, at den foreslaaede Lov skulde „være faretruende for Almuevellet“, „svække Tilliden til Eiendomsikkerheden her i Landet“, og „ryste Crediten“ o. s. v., — Uttringer, der meget ligne en Gjenlyd af de Indvendinger, der i sin Tid fra adskillige Gods-eieres Side fremkom imod de i Slutningen af det forrige Aarhundrede besluttede heldbringende Reformers af Gods-eiernes og Bondestændens Forhold.

Dog een væsentlig Omstændighed maae vi allerede her fremhæve, nemlig, at der i dette Minoritetsvotum ikke findes modsagt, end sige modbevist Rigtigheden af det, der dog overalt i vor Udvikling fremtræder som den egentlige Hovedsag, som den egentlige Kjerne i samme. Dette er, at Fæstebøndergodset, skøndt det er privat Eiendom, har en særegen, det offentlige Vel i Almindelighed og Bondestændens Interesse i særdeleshed vedrørende, Bestemmelse, hvisifølge Staten ikke blot hidtil har gjort de betydeligste Indskrænkninger i Raadigheden over samme, saaledes som Omstændighederne til enhver Tid fordrede for at Niemedet kunde opnaaes, men ogsaa fremdeles af samme Hensyn maa kunne underkaste denne Raadighed flere andre Indskrænkninger, som det ingenlunde lod sig retfærdiggjøre at paabyde for andre Eiendomme i Almindelighed. Men forholder dette sig saaledes, forekommer det os ogsaa aldeles klart, at, naar Staten maatte finde tilstrækkelig Grund til at paabyde en Afløsning af det hele Forhold, vil det være fuldkomment stemmende baade med Sagens Natur og med Grundloven, at der ved Bestemmelsen af den fuldstændige Erstatning tages Hensyn ikke blot til Forholdets sieblifikke Ordning, men til den hele særegne Indskrænkning, som dette Gods

ifølge sin Bestemmelse er undergivet, den hele særegne Raadighed, som Staten har over samme. Det er ikke Gjenstandens Værdi i og for sig betragtet, som efter Grundloven kan fordres erstattet; men Gods-eierne kunne kun fordrø fuldstændig Erstatning for Værdien af deres Eiendomsret efter dennes Vælfærdighed, og den fuldstændige Erstatning fremkommer altsaa netop, naar der skeer et billigt Afslag for Statens særegne Retigheder over den samme Gjenstand. I manglende Fald vilde der gives mere end fuldstændig Erstatning. Der mangler heller ingenlunde en Maalestok for Størrelsen af et saadant billigt Afslag, idet nemlig Hensyn passende kan tages til den Forbindelse i Værdien, som de hidtil bestaaende retlige og factiske Forhold — for end de ved den nyeste Lovgivning og andre Omstændigheder ere blevne forrykkede — have medført for Fæstegodset i Sammenligning med anden Landeiendom.

Det af Udvalget udarbejdede Udkast til Lov om Fæstes Overgang til Selveiendom:

Cap. I.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

En Eiendom, der er eller bliver underkastet Bestemmelserne i Rentekammerplacat 7de Juni (kongl. Resolution 6te Juni) 1806, skal, naar den i 20 Aar har været i Selveie eller i Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte, være fritagen for de ifølge det nævnte Lovbud bestaaende Indskrænkninger i Eiendomsretten.

§ 2.

Besidderne af Lehn, Stamhuse og andre Fideicommisser skulle være berettigede til uden særlig Bevilling at overlade Brugerne deres Gaarde til Selveiendom, naar Gaarden ei afhændes under den Sum, hvortil Kiøbesummen overeensstemmende med nærværende Lov ifølge